

Handläggare
Moa Almerud
Telefon: 08-50831913

Till
Kulturnämnden

Motion om att utreda kriminaliteten på stadens fritidsgårdar (KS 2023/247)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kulturnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kulturnämnden har av kommunstyrelsen ombetts att besvara en remiss på en motion från Gabriel Kroon (SD) om att utreda kriminaliteten på stadens fritidsgårdar. Motionären skriver att det saknas en djupare verksamhetsuppföljning kring otryggheten, förekomsten av kriminella aktiviteter och risken för gängrekrytering av barn och ungdomar på stadens fritidsgårdar.

Motionären menar att staden måste agera proaktivt och löpande granska fritidsgårdarnas verksamhet genom att ställa centrala krav på fördjupad verksamhetsuppföljning. Därtill önskar motionären att en utredning tillsätts för att undersöka enskilda fritidsgårdars riskutsatthet för att barn och unga ska dras in i brottslighet genom gängrekrytering, narkotikaförsäljning eller andra former av kriminalitet.

Den 13 juni 2022 beslutade kommunfullmäktige om Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar (KS 2022/243). Kulturförvaltningen ansvarar för att stödja stadsdelsförvaltningarna i implementeringen av strategin. Som en del i detta uppdrag har kulturförvaltningen, i samverkan med stadsdelsförvaltningarna, utvecklat formerna för verksamhetsuppföljningen. Stadsdelsförvaltningarna följer upp verksamheten mot de fem målområdena i Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar. Kulturförvaltningen samordnar uppföljningen och sammanfattar resultaten i en årlig kvalitetsrapport. Uppföljningen och kvalitetsrapporten omfattar även det trygghetsskapande och förebyggande arbetet samt upplevd trygghet hos besökare.

Kulturförvaltningen ser att uppföljningen av strategin samt kvalitetsrapporten ger en god bild av nuläge och utvecklingsbehov för fritidsgårdarna och att det finns goda möjligheter att ytterligare utveckla uppföljningen framöver.

Den utredning som låg till grund för stadens strategi för ungdoms- och fritidsgårdar visade på behov av ett systematiskt arbete för säkerhet och trygghet på fritids- och ungdomsgårdar och föreslog därför att staden skulle ta fram en stadsövergripande plan för hur fritids- och ungdomsgårdar hanterar kriser och upprätthåller trygghet. Den första kvalitetsrapporten (KUL 2023/81) visar, i sin tur, på behov av ytterligare samverkan vad gäller handlingsplaner vid pågående våld. Detta är därför ett fokusområde för perioden 2023- 2024.

Kulturförvaltningen ser sammanfattningsvis att utmaningar och utvecklingsbehov kopplade till det förebyggande arbetet redan är identifierade, både inom staden och nationellt. Det pågår ett omfattande brottsförebyggande arbete inom staden och det finns goda möjligheter till eventuella utredningar inom ramen för detta arbete.

Ärendet

Kulturnämnden har av kommunstyrelsen ombetts att besvara en remiss på en motion från Gabriel Kroon (SD) om att utreda kriminaliteten på stadens fritidsgårdar.

Motionären skriver att det på senare tid har framkommit att fritidsgårdar i Botkyrka har varit drabbade av kriminella aktiviteter. Motionären skriver vidare att problemet med kriminalitet, rekrytering till gängkriminalitet och narkotikaförsäljning på fritidsgårdar är en utmaning i Stockholms stad.

Enligt motionären har Stockholms stad idag en begränsad insyn och uppföljning av situationen på fritidsgårdarna. Den decentraliserade strukturen för fritidsgårdar ger stadsdelsnämnderna ett stort ansvar för uppföljning. Motionären skriver att uppföljningen ofta är obefintlig och främst berör antal besökare samt redovisning av utförda aktiviteter. Motionären menar att det saknas en djupare verksamhetsuppföljning kring otryggheten, förekomsten av kriminella aktiviteter och risken för gängrekrytering av barn och ungdomar på stadens fritidsgårdar.

Motionären anser att staden måste agera proaktivt och löpande granska fritidsgårdarnas verksamhet genom att ställa centrala krav på fördjupad verksamhetsuppföljning. Därtill önskar motionären att

en utredning tillsätts för att undersöka enskilda fritidsgårdars riskutsatthet för att barn och unga ska dras in i brottslighet genom gängrekrytering, narkotikaförsäljning eller andra former av kriminalitet.

Mot bakgrund av detta föreslår motionären följande:

1. Kommunfullmäktige ges i uppdrag att utarbeta former för fördjupade och årliga verksamhetsuppföljningar av fritidsgårdar med fokus på tryggheten.
2. Kommunfullmäktige ges i uppdrag att genomföra en särskild granskning av otryggheten och potentiella risker för gängrekrytering av barn och unga, samt kartlägga förekomsten av kriminella aktiviteter, vid stadens egna fritidsgårdar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kulturstrategiska staben på kulturförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Motionen fokuserar på otrygghet och kriminalitet på stadens fritidsgårdar. I Stockholms stad ansvarar stadsdelsförvaltningarna för drift och upphandling av fritidsgårdar. Stadsdelsförvaltningarna ansvarar även, precis som stadens övriga förvaltningar och bolag för att, utifrån sina ansvarsområden utforma, vidta och följa upp åtgärder för att minska antalet brott och öka tryggheten. Stadsdelsförvaltningarna har även ansvar för samordningen av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet inom sina geografiska områden.

Den 13 juni 2022 beslutade kommunfullmäktige om Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar (KS 2022/243). Kulturförvaltningen har i uppdrag att samordna stadens arbete med verksamhetsområdet barn, kultur och fritid. En viktig del i detta uppdrag är att stödja stadsdelsförvaltningarna i implementeringen av strategin för fritids- och ungdomsgårdar. Inom ramen för uppdraget bistår kulturförvaltningen, bland annat, i stadsdelsförvaltningarnas uppföljning av strategin, organiserar kompetensutvecklingsinsatser samt driver ett nätverk för fritidschefer.

Nedan kommenterar kulturförvaltningen motionärens två förslag, utifrån kulturförvaltningens ansvarsområde och perspektiv.

Motionärens förslag: Kommunfullmäktige ges i uppdrag att utarbeta former för fördjupade och årliga verksamhetsuppföljningar av fritidsgårdar med fokus på tryggheten.

Kulturförvaltningens synpunkter: Inom ramen för samordningsuppdraget har kulturförvaltningen, i samverkan med stadsdelsförvaltningarna, utvecklat formerna för en fördjupad årlig verksamhetsuppföljning av stadens fritids- och ungdomsgårdar. Uppföljningen sker idag mot de fem målområdena i Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar. Arbetet med en mer samordnad uppföljning utvecklas kontinuerligt.

Under åren 2023- 2025 tar kulturförvaltningen ta fram en årlig kvalitetsrapport för att mäta och analysera effekterna av implementeringen av strategin. Kvalitetsrapporten ska ge en samlad bild av arbetet som stadsdelsförvaltningarna genomför utifrån strategin, lyfta goda exempel från olika stadsdelsområden samt identifiera insatser för fortsatt utveckling.

Ett av de målområden som följs upp i kvalitetsrapporten är *”Fritids- och ungdomsgårdarna arbetar med fritidens egenvärde och som skyddsfaktor”*. Detta målområde berör främjande och förebyggande arbete samt trygghetsskapande. En av de indikatorer som stadsdelsförvaltningarna ska följa upp är *”Andel unga som upplever fritidsgården och ungdomsgården som trygg”*.

Den första kvalitetsrapporten (KUL 2023/81) visar att andelen som känner sig trygga på fritidsgårdarna är 88 procent. En stadsdelsförvaltning som genomfört mätningarna under längre tid är Rinkeby- Kista. De beskriver att siffrorna ligger relativt stabilt över tid. Dock ser de hur besökarnas svar kring tryggheten påverkas av det som sker utanför verksamheten, vilket innebär att den upplevda trygghet är något lägre vid perioder när det skett incidenter i närområdet.

Kvalitetsrapporten visar att implementeringen av strategin har påbörjats väl och flera positiva förändringar syns redan nu. Kvalitetsrapporten identifierar även ett antal utvecklingsområden som kommer att stå i fokus under 2023 och början av 2024. Ett utvecklingsområde rör det förebyggande och våldspreventiva arbetet. Kulturförvaltningen lyfter i kvalitetsrapporten att stadsförvaltningarna, som en del i det förebyggande och våldspreventiva arbetet, bör erbjudas metoden MVP (Mentors in Violence Prevention), ett program för att förebygga våld bland barn och unga. Ett ytterligare utvecklingsområde är en ökad samverkan vad gäller handlingsplaner vid pågående våld.

Kulturförvaltningen ser sammanfattningsvis att uppföljningen av strategin samt kvalitetsrapporten ger en god bild av nuläge och utvecklingsbehov för fritidsgårdarna och det finns goda möjligheter att ytterligare utveckla uppföljningen framöver.

Motionärens förslag: Kommunfullmäktige ges i uppdrag att genomföra en särskild granskning av otryggheten och potentiella risker för gängrekrytering av barn och unga, samt kartlägga förekomsten av kriminella aktiviteter, vid stadens egna fritidsgårdar.

Kulturförvaltningens synpunkter: Både kvalitetsrapporten och den utredning som låg till grund för Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar (dnr 1.1/3954/2020) visar på utmaningar och utvecklingsbehov kopplade till det förebyggande arbetet. Utredningen visade på behov av ett systematiskt arbete för säkerhet och trygghet på fritids- och ungdomsgårdar och föreslog därför att staden skulle ta fram en stadsövergripande plan för hur fritids- och ungdomsgårdar hanterar kriser och upprätthåller trygghet. Den första kvalitetsrapporten visar, i sin tur, på behov av ytterligare samverkan vad gäller handlingsplaner vid pågående våld.

Stadsdelsförvaltningarna arbetar aktivt med brottsförebyggande, både på egen hand och inom ramen för fritidschefsnätverket. Arbetet inom nätverket ger möjlighet till mer stadsövergripande strukturer.

Kulturförvaltningen har viss möjlighet att göra fördjupade utredningar inom ramen för samordningsuppdraget. Kulturförvaltningen har även möjlighet att beröra frågor som rör brottsförebyggande arbete inom ramen för de utbildningsinsatser som genomförs löpande för personal på fritids- och ungdomsgårdar. Introduktionsutbildningen för fritidsledare har redan omfattat ett delmoment om ANDTS-arbete.

Samtidigt är det förebyggande arbetet kopplat till barn och unga en större fråga inom staden som berör fler verksamheter än stadens fritids- och ungdomsgårdar. Det pågår redan idag ett omfattande stadsövergripande brottsförebyggande arbete. Det är viktigt att eventuella utredningar kopplar an till detta arbete och arbetet bör med fördel, samordnas av stadsledningskontoret. Strategin för fritids- och ungdomsgårdar kompletterar exempelvis, stadens trygghets- och säkerhetsprogram, skolans arbete med MVP, socialförvaltningens arbete med ANDTS och det idrottspolitiska programmet. Ett viktigt styrdokument i stadens arbete är Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet (Dnr 3.1.1–161/2019)

Strategin ger alla stadsdelsförvaltningar uppdraget att göra handlingsprogram och en strategisk utgångspunkt för strategin är fritiden som skyddsfaktor. Denna strategi revideras just nu och borde, rimligen utgå från en nulägesanalys.

Utöver ovanstående arbete inom Stockholms stad kommer även uppdrag från nationell nivå att påverka Stockholms stads arbete framöver. En ny lag som träder i kraft den 1 juli 2023 ger kommunerna ansvar för brottsförebyggande arbete. Enligt lagen ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna ska också ta visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion.

Regeringen har även gett Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Statens institutionsstyrelse i uppdrag att lämna förslag om en struktur för systematisk och långsiktig samverkan mellan myndigheter och aktörer på nationell, regional och lokal nivå. Syftet är dels att förhindra att barn och unga socialiseras och rekryteras in i miljöer kopplade till organiserad brottslighet och gängkriminalitet, dels att säkerställa att effektiva och ändamålsenliga åtgärder vidtas när barn och unga är inblandade i grov kriminalitet.

Kulturförvaltningen ser sammanfattningsvis att utmaningar och utvecklingsbehov kopplat till det förebyggande arbetet redan är identifierade på olika nivåer, både inom staden och nationellt. Det finns goda möjligheter till eventuella utredningar inom ramen för pågående arbete.

Maria Jansén
Förvaltningschef
Kulturförvaltningen

Patrik Liljegren
Avdelningschef
Kulturförvaltningen

Bilagor

1. Motion om att utreda kriminaliteten på stadens fritidsgårdar.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Jansén, Förvaltningschef	2023-06-01
Patrik Liljegren, Avdelningschef	2023-05-30